

3. proste vaje s čopičem,
4. risanje z risalnim orodjem (linearno risanje),
5. izrezovanje iz barvnega papirja in modeliranje,
6. risanje navadnih predmetov in naravnih oblik in njih uporaba v ornamentu, ki izključuje vsako kopiranje predlog,
7. ogledovanje umetnin,
8. skiciranje po naravi, risanje po spominu, ilustriranje povesti in vaje v skicni knjižici (fakultativno).

Teze.

a.) Smoter.

Risanje naj goji čut za barvo in obliko, ljubezen do narave in zmožnost, da morejo učenci preprosto izražati opazovane predmete iz navadnega življenja in narave; posebno naj zbuja umetniški čut in smisel za domače umetnine.

b.) Glede metode.

I. V formalnem oziru.

1. Na spodnji stopnji zbuja risanje po spominu vezane moči, pogum in veselje do risanja.
2. Na srednji stopnji naj vse risanje vadi opazovati, kar je značilnega na predmetu.
3. Na višji stopnji naj zbuja smisel za barvo in barvne pojave in intimno opazovanje narave.

II. V materialnem oziru.

1. Risarski pouk se začne s skematiškim risanjem po spominu, za njim pride risanje po neposrednem naziranju in risanje po predmetih.

2. Risanje po predmetih se začne s telesi, ki imajo samo dve razviti dimenziji, in prehaja na telesa, ki so jim razvite vse tri dimenzije.

3. Risanje neposredne po naravi se ne more zahtevati pred 4. šol. letom; začne se s preprostimi predmeti, n. pr. listi, sadjem, dvodimenzionalnimi uporabnimi predmeti itd.

4. Na vseh stopnjah se goji risanje po spominu.

5. Izrazila risanju so barva, svinčnik, oglje kakor pripuščajo razmere in zahteva predmet, ki se riše.

6. Prostolehtne vaje, proste vaje s čopičem in nazorna perspektiva se vrste na večrazrednicah, primerno se menjaje od 3. šol. leta dalje.

7. Najvažnejše perspektivne zakone je abstrahirati šele v najvišjem šolskem letu.

8. Projekcijsko risanje je gojiti v zvezi z geometrijskim oblikoslovjem.

9. Za vaje v risanju, po spominu in po naravi se za otroke priporoča skicna knjižica.

10. Risanje po predlogah je v šoli izključeno; ornamenti naj se ali sestavljajo v popolnoma določen namen ali pa naj se rišejo naravnost s predmetov, ki so z njimi okrašeni.

11. Na tabli riše učitelj, kadar razlaga ali popravlja; učenec ne prerisuje njegovih risb, ampak riše predmet.

12. Učenčevega dela ne sme učitelj popravljati. Njegova risba je gotova, kadar iz lastne moči in na učiteljeve besede ne zna več risbe izboljšati.

13. Vse učenčeve risbe so vaje, ne pa paradni listi; soditi jih je v tem smislu. Zlasti naj se na vseh stopnjah zbuja veselje do risanja.

14. Izvršene dobre vaje vsakega učenca shranjuje učitelj v ovitkih.

15. Razstave so le za učence in strokovnjake; v tem smislu naj se prirejajo, pa ne samo koncem šolskega leta.

16. Po modelih naj se ne riše, ampak po predmetih samih; učenci naj sami prinašajo gradivo vsak zase. Pomagajo pa naj tudi učitelju, da sestavlja zbirko predmetov za risanje.

17. Kjer je mogoče, naj se opazujejo umetnine, najprej domače in originali, potem tuje in reprodukcije.

18. Za šole nižjih kategorij ostane metoda ista, snov se skrči, a izbere se iz vseh šolskih let višjih kategorij.

c.) Glede učiteljev.

1. Na večrazrednicah se naj v vseh razredih poveri risanje, če mogoče, najspretnjši učni osebi, dokler se metoda ne udomači.

2. Učitelji, ki jih predmet veseli, naj dobe priliko, da morejo preučiti novo metodo. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Vsem slov. učit. društvom na Štajerskem, ki so člani „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, vljudo v znanje, da je do **1. septembra t. l.** vposlati vodstvu „Steir. Lehrerbunda“ v Gradec od vsakega ude 15 vinarjev prispevka, a 1. marca 1907. l. spet ravno toliko. Vodstvo.

Vestnik.

Slavnostni dnevi v Belgradu. Od 17. do 22. t. m. so trajali v Belgradu slavnostni dnevi srbskega učiteljstva, ki je praznovalo petindvajsetletnico svojega „Učiteljskega združenja“ in I. kongres vsega srbskega učiteljstva. O tem zborovanju priobčimo poročilo prihodnjic. Dne 20. se je vršila konferenca za ustanovitev „Jugoslovanske učiteljske zveze“. Ta zveza je bila v principu sklenjena, in s splošnim navdušenjem je bil sprejet predlog, da se vrši v prihodnjih počitnicah ustanovni shod. Temu posvetovanju je predsedoval tovariš Davorin Trstenjak, poročevalec je bil tovariš Ivan Šega, zapisnikarja sta bila tovariša L. Jelenc in Staniša Stanišić. Podpredsednik je bil iskreni prijatelj slovenskega učiteljstva Jovan P. Jovanović. Tudi o tem zborovanju priobčimo natančno poročilo.

Prijateljstvo učiteljskih fig naznanjamo, da jih je razstavila „Slovenska Matica“ pod imenom: Zgodovina slovenskega slovstva in „Slovenska bibliografija“. Nekaj je tudi prav dobrih, kakor pričajo razne ocene.

Kaj je čudnega na Slovenskem! Slovensko učiteljstvo ima menda najbolj priliko, opozarjati slovenske starše, kdaj se prično razni sprejemni izpiti na naših c. kr. srednjih šolah, zakaj slovenski učitelji smo vendar v neposredni bližini naše nadpolne mladine, ki hoče iti na srednje šole. — Dokaj let se že ukvarjamo s šolstvom, marsikakega fantiča smo že oddali srednjim šolam, a do danes še nismo naleteli na dejstvo, da bi naše glasilo „Učiteljski Tovariš“ prinesel oglas naših c. kr. srednjih šol, kdaj se prično sprejemni izpiti, kdaj se prične pouk na c. kr. srednjih šolah. Ne vemo, kako bi to postopanje imenovali? Upamo, da bo v prihodnje bolje! △

Šolske novice s Koroškega. A. Hornbogner, učitelj v Strassburgu, pride za učitelja meščanske šole v Velikovec. Prestavljeni so: učitelj Val. Švikaršič iz Sel za začasnega šolskega vodjo na Jezersko, Leopold Samoniga iz Mohliče v Sele, Marija Čarf iz Grebinja v Mohliče. Stalno je nameščena Jul. pl. Kleinmayr v Ettendorfu. Na novo so nastavljeni: L. Schmid v Dobrlivasi, Engelb. Goltsehnig v Medgorjah, Ema Česka v Grebinju in Fani Tichy v Maloščah.

Gibanje med nižjo češko duhovščino. Zanimalo bo tudi naše čitatelje, kako se giblje nižja češka duhovščina. Med gibanjem te in med gibanjem naše ne bo težko napraviti primere. Nedavno je zborovala v Brnu češka duhovščina iz Moravske in Šlezije. Razen duhovnikov so se udeležili shoda tudi lajiki, skupno 150 oseb. Zborovalci so zahtevali več časa primernih reform, med drugim, da voli škofe duhovščina in da se cerkveno imetje uporablja v kulturne in človekoljubne svrhe. Duhovniki hočejo, da se jih smatra kakor pomočnike škofa, ne pa kakor njegove služabnike. Lajikom naj se da neki vpliv v cerkvenih stvareh.

Nadalje je shod zahteval, da se pri službi božji v deželah češke krone uvede češki jezik in da se ustanovi Ciril-Metodova akademija. Nadalje so zborovalci protestirali proti nasilnemu postopanju madjarskih škofov. Proti temu naj nastopi tudi pri nuncijaturi in pri sv. stolici episkopat. Nadalje se pozivlja episkopat, naj deluje na to, da se na Dunaju in v Litomericah uvede češka služba božja. Potem so zborovalci zahtevali, da se času primerno izvrše tudi izpremembe glede celibata in disciplinarnega reda. Končno je bila izražena želja po organizaciji svečenstva in njega pravice do sodelovanja v političnem življenju in v takih strankah, ki niso sovražne cerkvi.

Zavetišče za osirotele otroke ptujskega okraja ustanove v Ptuj.

Ženske-doktorice. Na graškem vseučilišču je bila promovirana doktorjem modroslovja gospica Marijana Urbas, hči pok. profesorja na državni realki v Trstu, Slovenca Viljema Urbasa. — Na dunajskem vseučilišču pa je napravila nedavno doktorat gospica Ilka Gjorgjevič, hči avstr. kavalerijskega častnika. Mlada doktorica, ki je maturirala v Ljubljani, se bavi zlasti s srbsko zgodovino.

Nova papeževa enciklika. Papež je izdal na duhovščino v Italiji encliko, v kateri ji daje premnogo navodil, tako na primer, da se semenišniki ne smejo udeleževati nikake zunanje agitacije, da morajo škofje biti jako izbireni, koga sprejmejo v semenišče, zakaj boljše je, če je manj duhovnikov, kakor pa da delajo škodo cerkvi in krščanskemu življenju s prevzetnostjo, nepokorščino in neduhovskimi nazori. (Pri nas je pač ravno narobe!) Dalje zapoveduje papež, da naj se popolnoma odvrnejo od prižnice govori, ki so prikladnejši za časnikarsko bojišče in akademično dvorano nego za sveto mesto. Papež pravi: Ako dobijo škofje koga, da se bolj briga za svoje interese nego za one Jezusa Kristusa, da se bolj briga za posvetno hvalo nego za blagor duš, pa ga na to spomni to ne zadošča, naj ga odstranijo neizprosno od službe, ktere se izkazuje nevrednega.

P. n. c. kr. okrajne šolske nadzornike prosim, da mi blagovolijo poslati za „Letopis“ Slovenske Šolske Matice teme in teze, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah. V Ljubljani, dne 1. avgusta 1906. Jakob Dimnik, nadučitelj.

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolska družba sv. Cirila in Metoda** je imela v XX. upravnem letu skupnih dohodkov 57.833 K 53 h, stroškov pa 56.762 K 55 h, torej prebitka 1070 K 98 h. Med stroški je imenovati izdatke za zgradbo društvenih poslopij v znesku 8825 K 56 h, šolstvo v Trstu je stalo 16.942 K 72 h, vse drugo šolstvo pa 16.760 K 72 h.

— **Slovenski srednješolec.** Slovenskih gimnazijcev je bilo v preteklem šolskem letu 2656, slovenskih realcev pa 635, torej skupaj 3291.

— **Medicinska fakulteta v Belemgradu.** Vseučiliščna komisija za ustanovljenje medicinske fakultete v Belemgradu je dovršila svoje delo in je razdelila profesorske stolice. Svoje izvestje je poslala ministru, da ga predloži skupščini v odobrenje stroška 200.000 dinarjev. Vse profesorske stolice, razen anatomije in fiziologije se izpopolnjuje s Srbi.

— **Šolski zdravniki.** In vendar se giblje tudi v Avstriji! V naučnem ministrstvu izdelujejo navodila za nastavljanje šolskih zdravnikov na ljudskih šolah, ki bodo nadzorovali telesni razvoj in zdravje šolske mladine. Načrt predlože v odobrenje ministrstvu notranjih zadev in vrhovnemu zdravstvenemu svetu. Šolski zdravniki bodo prejeli nagrade po 40 K za vsak razred.

— **Mahrova trgovska šola** v Ljubljani je završila letos svoje 71. šolsko leto. Na nji se je šolalo do danes 12.505 učencev.

— **Analfabeti v Hrvaški in Slavoniji.** Društvo hrvaških vseučilišnikov je izdalo oklic na delo proti analfabetizmu. V oklicu pravi, da je od 2.500.000 prebivalcev v Hrvaški in Slavoniji 900.000 analfabetov.

— **Strokovno šolo za izdelovanje pušk** v Borovljah na Koroškem je obiskovalo v preteklem šolskem letu 124 Slovencev in 30 Nemcev.

— **Učiteljski shod.** Nemški učitelji iz Nemčije in Avstrije so priredili spomladi t. l. skupni shod v Neustadtu ob T. v Severni Češki. — Kdaj priredimo pa Slovani svoj učiteljski shod?

— **Posnemanja vredno!** Moravski deželni zbor je v svojem zadnjem zasedanju sprejel sledeči predlog kot dodatek k novemu učnemu in šol. redu: Šoloobvezni otroci se smejo sprejemati le v take šole, kjer se poučuje v njih materinem jeziku. Slovenci, na noge! —a.

— **Moderno risanje** ali risanje po naravi je hudičevo delo, za katero se najbolj ogrevajo framasonski učitelji; zakaj risanje po naravi prežene iz otroških src še ono vero, ki jo ohranijo še v šoli. Tako se je izrazil pred kratkim časom c. kr. okr. šol. nadzornik v Bludenzu, Staiger, pri neki skupščini učiteljev in katehetov. —v—

— **„Lega Nazionale“ proti analfabetizmu.** „Lega Nazionale“ naznanja po italijanskih listih, da začne delovati proti analfabetizmu. To je gotovo koristno delo, ker je analfabetizem zlasti med laškim narodom jako razvit.

— **Štiristopetdeset let** je minilo, kar so ustanovili vseučilišče Greifswald.

— **Skupno poučevanje** dekle in dečkov so uvedli na gimnaziji in realki v elzaškem mestu Mühlhausnu.

— **V Odesi** se je zopet pričel na ukaz generalnega guvernerja pouk v vseh srednjih šolah, ki je bil od 27. oktobra m. l. prekinjen. Tako so bile zopet otvorjene ljudske in srednje šole tudi v Jelisavetgradu in Kijevu.

— **Katoliško vseučiliščno društvo** v Solnogradu ima imetja 2.489.767 K. V pretečenem letu je bilo dohodkov 447.344 K.

— **Pouk o spolskem vprašanju.** Zveza za materinsko varstvo na Nemškem se je obrnila do vseh nemških ministrstev za uk in bogočastje, naj bi uvedli na šolah pouk o spolskem življenju.

— **Verouk iz šole!** 10. jan. t. l. je predaval znani duhovnik dr. A. Kalthoff v Lipskem o „socijalni etiki starega testamenta“. Teza njegovega predavanja je bila: V ljudskih šolah se poučuj le o zgodbah sv. pisma! —g—

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1291.

Kranjsko.

Na dvorazredni ljudski šoli na Blokah se razpisuje s tem 2. učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 14. septembra 1906.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatecu, dne 13. avgusta 1906.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeejev po nizki ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“